

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ	5
BEVEZETÉS	7
1. A témaválasztás aktualitása.....	7
2. Az értekezés kutatási kérdései és módszerei.....	9
I. A JOGPOLITIKAI CÉLKITŰZÉS	13
1. A bűnmegelőzés történeti megközelítésének kérdései a gyermek- és fiatalkorúakra fókuszálva.....	13
1.1. Az életkor.....	14
1.1.1. Az életkor bűnmegelőzési szempontú megközelítése.....	14
1.1.2. A büntethetőség objektív és szubjektív kategóriájának jogtörténeti változásai a Csemegi-kódextől napjainkig.....	19
1.2. A klasszikus tanoktól való elmozdulás: az „egyéni elbánás” előtérbe kerülése.....	26
1.3. A <i>Fiatalkorúak Felügyelő Hatósága</i>	30
2. A gyermekek és fiatalkorúak bűnözéséről.....	32
2.1. A <i>fiatalkori bűnözéssel foglalkozó külföldi elméletek</i>	32
2.2. <i>Arcképcsarnok: a fiatalkorúak bűnözésével foglalkozó hazai kriminológiai törekvések</i>	35
2.3. A <i>fiatalkori bűnözés okai</i>	36
2.3.1. <i>Személyiségben rejlő biológiai tényezők</i>	41
2.3.2. <i>Társadalmi tényezők – családi háttér, iskola, baráti kör, média</i>	42
3. Bűnmegelőzés és kriminálpolitika.....	45
4. A bűnmegelőzés szereplőinek bemutatása a Baranya megyei jogalkalmazói vélemények tükrében.....	46
4.1. A <i>Baranya megyei gyámhatósági gyakorlat</i>	47
4.2. <i>Pártfogó Felügyelői Szolgálat, mint a mérleg nyelve</i>	53
4.3. A <i>Család- és gyermekjóléti központ, az alapellátásból fakadó közreműködési kötelezettség</i>	57
4.4. A <i>bíróság és az ügyészség szerepe, avagy a hatósági intézkedéssel párhuzamosan zajló fiatalkorúakkal szembeni büntetőeljárás</i>	58
4.5. <i>Rendőrség és a szabálysértési hatóság</i>	60
4.6. <i>Az interszektoralis együttműködés fontossága</i>	62
5. A gyermekvédelem szerepe a bűnmegelőzésben.....	62
5.1. A <i>bűnmegelőzés első fázisa</i>	64
5.2. <i>Másodlagos bűnmegelőzés</i>	65
5.3. A <i>harmadlagos megelőzés</i>	66
6. A megelőző pártfogás szerepe a bűnmegelőzésben.....	67
6.1. A <i>megelőző pártfogás bevezetésének jogpolitikai indokai</i>	68
6.2. <i>Bűnmegelőzési tapasztalatok</i>	69
7. Jogi szabályozás	71
7.1. <i>Hazai elvek és korlátok</i>	71
7.1.1. <i>Rendszerváltást követő bűnmegelőzési folyamatok</i>	72

7.1.2. Társadalmi Bűnmegelőzés Nemzeti Stratégiája.....	73
7.1.3. Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia és a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030.	73
7.1.4. Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia.....	74
7.2. Nemzetközi szabályok.....	76
7.2.1. ENSZ fiataalkorúakra vonatkozó szabályrendszere	76
7.2.2. A Európa Tanács ajánlásai.....	78
7.2.3. Az Európai Unió bűnmegelőzési tárgyú intézkedései.....	79
8. A megelőzés egy lehetséges útja: a közösségi foglalkoztató.....	80
8.1. Jogszabályi környezet	80
8.2. Empirikus kutatás.....	82
8.3. Következtetések a közösségi foglalkoztató hatékonyságáról.....	87
II. A GYERMEKVÉDELMI JOGVISZONY	91
1. Az igazságügyi gyermekvédelem története	91
1.1. Az igazságügyi gyermekvédelem fejlődése a 20. század elejétől napjainkig.....	91
1.2. A patronázs eszme kibontakozása.....	99
2. A gyermekvédelem rendszere.....	103
2.1. A gyermekvédelmi rendszer pillérei.....	104
2.2. Hatósági intézkedések.....	104
2.3. A megelőző pártfogás helye a gyermekvédelem rendszerében.....	105
2.3.1. A megelőző pártfogás elrendelése, felülvizsgálata és megszüntetése	105
2.3.2. A megelőző pártfogás kapcsolata a védelembé vétellel és a nevelésbe vétellel	110
2.3.3. A közigazgatási hatósági eljárás és a büntetőeljárás kapcsolata	111
3. Empirikus kutatás.....	113
3.1. Az elmúlt 5 év tapasztalata	113
3.2. Következtetések.....	116
III. A CSALÁD SZEREPE.....	119
1. A megelőző pártfogás kapcsolata a magánjog intézményeivel	119
2. Családjogi alapelvek.....	121
2.1. A gyermek érdekének védelme.....	121
2.2. A méltányosság és a gyengébb fél érdekének védelme.....	123
3. A szülői felügyelet.....	123
3.1. A szülői felügyelet mai formájának kialakulása	125
3.2. A szülői felügyelet tartalma	131
3.2.1. A gyermek gondozása.....	133
3.2.2. A gyermek nevelése és életpályájának megválasztása.....	134
3.2.3. A gyermek törvényes képviselője	135
3.3. Szülő és gyermek közötti együttműködés	136
4. Szülői felügyeletből eredő kötelesek elmulasztásából következő kártérítési felelősség ..	137
5. A szülői felügyelet gyakorlása.....	144
6. A megelőző pártfogás és a szülői felügyeleti jog.....	147
6.1. A szülői felügyeleti jog korlátozása	147
6.2. A szülői felügyeleti jog megszüntetése, megszüntetése és visszaállítása.....	150
7. A kapcsolattartás és a megelőző pártfogás összefüggései.....	152

IV. A GYERMEK ÉRDEKE	157
1. A megelőző pártfogás és az alkotmányjog kapcsolata.....	157
2. A gyermeki jogok helye az alapjogok rendszerében.....	158
2.1. <i>Elméleti keretek</i>	158
2.2. <i>A gyermeki jogok normatív megközelítése</i>	162
2.2.1. <i>A gyermeki jogok megjelenése a nemzetközi jogi dokumentumokban</i>	162
2.2.2. <i>A gyermeki jogok hazai forrásai</i>	164
2.3. <i>A gyermeki jogok érvényesülése és védelme</i>	165
3. A család szerepének alapjogi megközelítése a gyermek bűnmegelőzési szempontú veszélyeztetettségének megszüntetésével összefüggésben.....	167
3.1. <i>A család jogi értelemben vett fogalma</i>	168
3.2. <i>A családi magánautonómia határa: a szülői jogok korlátozása</i>	169
3.2.1. <i>A gondozás és nevelés jogának korlátozása</i>	170
3.2.2. <i>A kapcsolattartás jogának korlátozása</i>	172
4. A megelőző pártfogás a gyermeki jogok tükrében.....	174
4.1. <i>A gyermeki jogok érvényesülése a büntetőeljárásban</i>	174
4.1.1. <i>A Gyermekjogi Egyezmény</i>	176
4.1.2. <i>Az Európa Tanács döntései</i>	178
4.2. <i>A Gyermekjogi Egyezmény 40. cikke</i>	181
4.2.1. <i>A Gyermekjogi Egyezmény 40. cikkében lefektetett garanciák</i>	181
4.2.2. <i>A 40. cikk értelmezése és alkalmazása</i>	183
4.2.3. <i>Mennyiben felel meg a megelőző pártfogás a 40. cikk követelményeinek?</i>	183
4.2.4. <i>Milyen, a Gyermekjogi Egyezményben biztosított jogok sérülnek a megelőző pártfogás alkalmazása során?</i>	185
4.2.5. <i>Következtetések</i>	187
ÖSSZEZŐ MEGÁLLAPÍTÁSOK ÉS JAVASLATOK	190
FELHASZNÁLT JOGFORRÁSOK ÉS RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE	202
<i>A büntető igazságszolgáltatáshoz kapcsolódó hazai jogforrások</i>	202
<i>Közigazgatási tárgyú hazai jogforrások</i>	204
<i>Magánjogi tárgyú hazai jogforrások</i>	205
<i>Alkotmányjogi tárgyú hazai jogforrások</i>	205
<i>Egyéb ágazati hazai jogforrások</i>	206
<i>Nemzetközi és regionális jogforrások</i>	206
<i>Európai Uniói jogforrások</i>	207
FELHASZNÁLT IRODALOM	208
MELLÉKLETEK	230